

Agrilus planipennis (EPPO-code: AGRLPL)

Aziatische essenprachtkever (emerald ash borer)

Type organisme: Insect (prachtkever)
Status: EU-status; Quarantaine-organisme (prioriteitsorganisme)
Niet aanwezig in Nederland

1. Waardplanten

De belangrijkste waardplanten zijn Fraxinus-soorten; daarnaast wordt Chionanthus virginicus aangetast. Klik [hier](#) voor een actueel overzicht van de waardplanten. Houd er rekening mee dat er mogelijk nog andere waardplanten zijn.

2. Symptomen

- Afsterving van takken, beginnend in de toppen van de boom, en uiteindelijk afsterven van de gehele boom: kleine bomen binnen 1-2 jaar, grote bomen na 5-7 jaar.
- Kleinere of vergeelde bladeren, die in de herfst slecht afvallen.
- Waterloten, vaak lager in de boom.
- Zigzagvormige gangen door larven, tot circa 6 mm breed, in het spinthout vlak onder de bast; oudere larven kunnen dieper in het hout zitten. In (verse) gangen zit fijn boormeel.
- Uitvlieggaten circa 4 mm breed, D-vormig (d.w.z. rond met 1 vlakke zijde); typerend voor alle *Agrilus*-soorten.
- Kleine hapjes uit rand van blad door kevervraat, voornamelijk in de kruin (lastig te ontdekken).

Waterloten onderaan de stam veroorzaakt door *Agrilus planipennis*. © Eduard Jendek (EPPO).

Kever van *Agrilus planipennis* op de stam.
© Jean-François Germain - Plant Health Laboratory Montpellier. (EPPO).

Boorgangen van *Agrilus planipennis*.
©. A. Wagner, USDA-APHIS (Bugwood.org).

D-vormige uitvlieggaten (vlakke zijde aan 1 kant) van *Agrilus planipennis*. ©. J. O'Brien, USDA Forest Service. (Bugwood.org).

3. Waarnemen

Beschrijving

- Ei Ovaal, lichtgeel tot bruin bij ouder worden. Lengte 1 mm, breedte 0,6mm.
- Larve Jonge larf circa 0,5 mm, oudere larf tot circa 3 cm lang. Plat en langgerekt zonder poten, met klokvormige leden. Crèmewit met een licht bruin deel bij de kop, waarvan alleen de bruine kaken goed te zien zijn. Aan het achtereind van de larf 2 korte, bruine stekels.
- Pop 10-14 mm lang met grote, ovale ogen; de pas gevormde pop is crèmewit en kleurt tijdens de ontwikkeling groen doordat de adult door de pophuid heen te zien is. Vleugels, antennen en pootjes liggen los tegen het lichaam aan.
- Kever Goudgroene glanzende metaalkleur; het achterlijf (onder de vleugels) is metallic goudgroen tot koperbruin of paarsrood. Relatief smal en spits; lengte 8 tot 13 mm, met een stompe kop met grote ogen. De antenne is getand.

Larve *Agrilus planipennis* (kopkant links).
© David Cappaert (Bugwood.org).

Pas gevormde pop *Agrilus planipennis*. © D.B. Lyons, Natural Resources Canada, Canadian Forest Service, Laurentian Forestry Centre.

Larve *Agrilus planipennis* met klokvormige leden (kop met kaken links). © M.L. Chamorro (US Dep. Agriculture, Agr. Research Service).

Uiteinde larve *Agrilus planipennis* met 2 stekels
© M.L. Chamorro (US Dep. Agriculture, ARS).

Pas gevormde pop *Agrilus planipennis*,
onderzijde (foto boven) en bovenzijde.
© M.L. Chamorro (US Dep. Agriculture, ARS).

Kever *Agrilus planipennis*. © E. Jendek (EPP0).

Kever *Agrilus planipennis*. met reflecterende paarsbruin achterlijf. © E. Jendek (EPP0).

Kop van de kever van *Agrilus planipennis* met grote ogen en getande antenne (pijl). © Pest and Diseases Image Library.

Kever van *Agrilus planipennis* © Pennsylvania Department of Conservation and Natural Resources - Forestry, Bugwood.

Bruine eitjes van *Agrilus planipennis* (ca. 1 mm groot). © Deborah L. Miller (EPP0).

Wanneer en hoe waar te nemen

De levenscyclus duurt 1-2 jaar (afhankelijk van het klimaat). Overwintert als larve en verpopt eind april-mei, waarna de kevers verschijnen. De kevers zijn vooral actief gedurende zonnige dagen van half juni tot half augustus. Door hun kleur zijn ze op een boom vrijwel onzichtbaar en bovendien blijven ze vooral in de boomkruin. Voor detectie van kevers (de adulten) bestaan overigens ook diverse soorten vallen.

De eitjes liggen individueel of in kleine pakketten in groeven van de schors van de stam of de takken. Larven en poppen zitten onder de bast van de stam en grotere zijtakken en zijn te vinden door de bast te verwijderen.

N.B. De kevers kunnen ook op niet-waardplanten aangetroffen worden! Daarnaast kunnen met name de larven in hout- en houtsnippers van *Fraxinus* aanwezig zijn.

Waar komt het organisme voor

Klik [hier](#) voor een actueel overzicht waar het organisme voorkomt. Hou er rekening mee, dat ze mogelijk ook nog in andere landen voorkomt.

Soorten die erop lijken

Op *Fraxinus* komt ook *Agilus convexicollis* voor, die duidelijk kleiner is (3,5-5,5 mm lang). Deze soort is echter zeldzaam in Nederland en komt alleen voor in Limburg en Noord Brabant. Vele andere inheemse *Agilus*-soorten lijken op *Agilus plannipennis* maar hebben andere waardplanten. Al deze prachtkevers zijn zeer moeilijk van elkaar te onderscheiden. Omdat de kevers (de adulten) ook naar andere planten kunnen vliegen moet altijd een expert geraadpleegd worden bij aantreffen van een kever die op *Agilus plannipennis* lijkt. Zie ook [Agilus anxius](#), eveneens EU gereguleerd.

Keverlarven verschillen van rupsen doordat rupsen 8 groepen streepjes (haakjes) aan de onderkant van de buikpoten hebben; keverlarven hebben dit niet.

Poppen van kevers zijn te onderscheiden van vlinderpoppen doordat bij kevers de poten, antennen etc. los tegen het lijf liggen; bij vlinderpoppen zijn deze vergroeid met het lijf.

Kever van *Agilus convexicollis* © Lech Borowiec (BioMap Diversity, Baza/biomap.pl).

Rups van een wespvlinder met 3 paar korte pootjes (pijltjes) en 8 kransjes van donkere streepjes op de buikzijde (omcirkeld).

4. Wat te doen?

Melden bij (vermoeden van) vondst

Dit organisme heeft de quarantaine status of er gelden noodmaatregelen voor. Neem direct contact op met uw keuringsdienst, indien u een besmetting met dit organisme vermoedt.

U mag geen plantenpaspoort uitgeven, en geen handelingen doen met, of bestrijding uitvoeren op betreffende planten, totdat uw keuringsdienst uitsluitel geeft.

Voorkomen van verdere verspreiding en bestrijding

Probeer eventueel besmette planten fysiek gescheiden te houden van andere planten, maar zonder deze te verplaatsen. Neem direct contact op met uw keuringsdienst.

5. Meer informatie

Verdere informatie kunt u vinden op:

- Eppo [Global database](#)
- Datasheet van de [FAVV \(BE\)](#)
- [EFSA Pest survey card Agrilus planipennis](#); zie foto's op pagina 16 – 18 en 26-28.

6. Opmerkingen/aanvullingen

Heeft u een vraag, opmerking of aanvulling over deze informatie, stuur deze dan naar het [Klantcontactcentrum van de NVWA](#).